

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 8 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petiti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se, blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Sram jih je.

Iz Idrije, 10. oktobra.

Crno-rudeča žlindra, katera je slavila dne 19. septembra svojo dvomljivo zmago, se je pričela te lepe družbe sama sramovati. Utis, katerega je ta nenaravna koalicijska napravila na ves civilizirani svet, jel je delovati tudi na te poštenjake in sramujejo se, da jih je strast tako daleč zaslepila, da niso videli pravočasno, kaj delajo. Sedaj razvijajo, lepšajo in lažejo po svojih listih, da je kar grdo. Resnice si ne upajo pisati, ker vedo, da se jih mora ves svet sramovati, ker vedo, da se jih mora vsak pošten človek ogibati, ker storili so političen zločin, kakoršnega ne pozna zgodovina. »Rdeči Prapor« z dne 27. septembra in »Arbeiter-Zeitung« z dne 29. septembra opravičujeta se na tak lažnjiv in zvižaden način, da se vidi res na prvi pogled, da jih je sram. Pišeta oba jedno in isto, zatoorej odgovarjamo samo na »Rdeči Prapor«, katerega imamo v rokah.

Ves zagovor sloni na poročilu, ki so ga baje poslali neki delavci. Na podlagi istega trdi »Rdeči Prapor«, da ni bilo med klerikalci in socialnimi demokrati nikake zveze, nikakega dogovora. Seveda, ako bi bilo v resnici vse tako, kakor pišejo omenjeni listi, bi bila sramota nekoliko manjša, če tudi ne odstranjena. Toda mi imamo čisto drugo prepričanje, čisto drugačne dokaze o črno-rudeči zvezi. V prvi vrsti se omenja oni gospodarski boj, kateri se bje menda med meščansko in pa delavsko stranko, oziroma proti konsumnim društvom. Da se ta boj proti konsumu res bje, temu ne bodemo ugovarjali; saj po našem mnenju nimamo le do tega pravice, ampak tudi dolžnost, ako hočemo delavce varovati pred nepotrebni izgubami. Dokazali smo že, kako se deluje v konsumu, kdo ima od tega dobiček in kdo izgubo.

Pokazali smo že na osebe, katere si prav za prav dele dividendo in katerih

glavni namen je ohraniti konsume. Zato pa hočemo tudi v bodoče delovati proti takim pijavkam. Nikakor pa ni bil naš volilni boj proti gospodarski organizaciji rudarjev, katero bi tudi mi podpirali, ako bi bila na zdravi podlagi, temveč naš boj je bil vse kaj drugega, on se je bil za napredek, in to v prvi vrsti delavskega stanu. »Rdeči Prapor« trdi, da smo uplivali na volilce, kolikor smo le mogli. Da smo delovali pri svojih somišljenikih, tega ne zanikujemo, ako smo pa dobili od kakega omahljivega volilca besedo, da bode z nami volil, je to storil gotovo le vsled tega, ker smo ga prepričali, da je naša stranka tista, katera hoče delavcem res pomagati, kar je v teku zadnjih let že dokazala. Ako »Rdeči Prapor« trdi, da so pričakovali ožje volitve mej klerikalci in mej socialnimi demokrati, je to kar naravnost izmišljeno. Socialni demokrati so dobro vedeli, da to ni mogoče, kajti svoje volilce poznajo tako dobro, kakor mi. Oni so vedno računali na svojih 60—70 glasov, in te bi bili tudi dobili, da ni najmanj 30 socialnih demokratov že dopoludne oddalo svoje glasove dekanu. Kar pišeta »Rdeči Prapor« in »Arbeiter-Zeitung« o volilnem shodu, je nesramno zavito in zlagano. Na volilni shod je povabilo društvo skoraj vse volilce, izvemši nekaj poznanih kričačev, o katerih se je že naprej vedelo, da bi skušali pri shodu razgrajati. Izvedelo pa se je, da nameravajo udreti v dvorano tudi nevolilci, vsled česar je pustil župan popoldan dvorano zapreti in prepovedal vsakemu vstop, dokler je on ne da odpreti. Ker se je bilo bati večjih izgredov, in ker se je izvedelo, da nameravajo klerikalci in socialisti skupno razgnati shod, je poslal župan tudi po žandarmerijo, katera pa ni imela naloge, braniti volilcem udeležbe na volilnem shodu, temveč samo vzdržavati red na ulici. V resnici tudi ni žandarmerija niti jednemu volilcu, niti nevolilcu zabranila vstopa, ker je stal sam župan pri uhodu in odganjal vse kričače moškega in ženskega spola,

kateri niso imeli pravice vstopiti. Da se je čula tu marsikaka huda beseda, tega ne zanikavamo, saj druhal, ki je stala pred vratmi, je bila divja tolpa, obstoječa iz nedoraslih fantalinov in nekoliko pijanih bab. Ako je nekdo dejal, da dr. Majaron takim ljudem ne bode poročal, je imel pred očmi gotovo le tiste nedorasle in nepoklicane kričače, kateri so na tako ostuden način kazali svojo omiko. Ako je župan odgovoril, da mu je vse jedno, po katerem paragrafu se shod vrši, je to storil ravno tako le proti nekemu pobalinu, kateri je hotel siloma udreti v dvorano. Pustili pa smo v dvorano vse volilce, bodisi klerikalnega ali socialno-demokratskega mišljenja, o katerih smo bili prepričani, da ne nameravajo pri shodu razgrajati. Dokaz temu je tudi to, da je voditelj socialno-demokratske stranke Žonta imel na shodu besedo. Ker pa nahujšana tolpa pred vratmi le ni mirovala, ker so nekatere pijane babnice na tako nesramen način kričale, da se shod ni mogel pričeti, je župan naprosil žandarmerijo, da razžene tiste suroveže, da se shod lahko v miru vrši. Šele potem, ko je bila ulica prazna, začelo se je zborovanje.

Pri volitvi sami pa niso liberalci uganjali prav nikakih nepravilnosti. Da bi se bile volilcem jemale legitimacije po sili ali skrivaj, je debela laž. Ako bi se bilo kaj takega zgodilo, bi ne bilo oddanih toliko glasov, ako bi bili mi jemali volilcem listke, bi bila zmaga dopoludne gotovo naša.

Nasprotno pa so letali klerikalni agitatorji, mej njimi se je posebno odlikoval c. kr. katehet Osvald, noč in dan od hiše do hiše, ter tam hujskali proti naši stranki. Glavno agitacijsko sredstvo jim je bila naša realka, s katero so pri nerazsodnih ljudeh na tako nesramen način agitirali, da je res škoda, da si je liberalni mestni zastop in g. dr. Majaron napravil toliko dela in truda, ker za take ljudi je res najbolje, da ostanejo sužnji one klerikalne požrečnosti, katera bi rada spravila zadnji

vinar najrevnejše vdove v svojo nenasitljivo malho. Toda, žal, to agitacijsko sredstvo jim je pomagalo, in sad tacega hujskanja bila je združitev klerikalcev s socialnimi demokrati. Naj obračajo kakor hočejo, naj dementirajo in naj pišejo tisočkrat v svoji »Arbeiterci« in »Slovenskem Listu«, tega ne bodete nikdar ovrgli, da je bila zveza že teden pred volitvijo dognana stvar. Vzemite samo »Slovenski List« v roke in berite, kako lepo so soglašali klerikalci in socialisti v boju proti liberalni stranki. Slavospevi glavnih socialistov našemu dekanu so tako neovrgljiv dokaz, da ga ne bodete nikdar ovrgli. Sploh se je pa ves teden javno govorilo, da oddajo socialisti le nekoliko glasov svojemu kandidatu, da pride do ožje volitve, in da se ne bode govorilo, da so šli kar brezpogojno v boj za dekana. In res kažejo tudi številke, da je bilo to žalostna resnica. Nam je iz popolnoma verodostojnega vira znano, da je socialni odbor še nekoliko dni pred volitvijo štel svojih glasov nad 60, naših nad 120 in klerikalnih okoli 90. Kako je mogel torej dekan dobiti pri prvi volitvi 125 glasov in Rinaldo samo 33, ako ni najmanj 30 socialnih demokratov oddalo svojih glasov dekanu? Sicer imamo popolnoma zanesljiv zapisnik, iz katerega vam lahko povemo imena, kateri socialni demokrati so glasovali za dekana. Kar se pa tiče ožje volitve, imamo le malo pripomniti. Takoj, ko smo izvedeli izid prve volitve, smo bili prepričani, da je zmaga pri ožji volitvi nemogoča. S huronskim krikom zagнали so se socialni demokrati in katoličani na naše volilce, nemogoče je popisati tisti boj. Le zavednosti, značajnosti in neustrašljivosti naših volilcev se imamo zahvaliti, da smo dobili popoldan še 113 glasov. Mi na ožjo volitev sploh nismo računali. Da smo dobili pri tistem divjem napadu še 113 glasov, to se nam zdi pravi čudež. Prepustili smo naše volilce svoji usodi, računajoč na njih kremeniti značaj. Kajti podreti katoliško-socialno-demokra-

LISTEK.

Knjige „Družbe sv. Mohorja“.

So že tu dolgi jesenski večeri; njim bodo sledili z urnimi koraki še daljši zimski, v katerih poseda utrujeni kmet okrog toplo zakurjene peči, ko se zbira staro in mlado po »hišah«, kjer razdirajo mnoge umne in šaljive, kjer razpravljajo o vojnah, o anarhistih, o slabih in dobrih časih. To je tudi čas, ko utegne najbolj priprosto ljudstvo čitati, ko dela za duševni svoj napredek, si širi obzorje ter bistri pamet.

Glavno in prvo čtivo našega kmeta pa so — kakor znano — knjige »Družbe sv. Mohorja«. Te so mu v pouk in kratkočasje; iz njih zajema največ dobrega in koristnega; te knjige so v dolgih jesenskih in zimskih večerih po trudopolnem delu poletja njegova zabava in veselje. Najti jih je pa tudi malodane v vsaki, tudi najmanjši pogorski vasici. »Družba sv. Mohorja« si je tudi v svesti in se dobro zaveda, kaj pomenjajo njenim članom doposlane knjige, za katere plačuje marsikdo jako težko, vendar rad grenko zaslužene krajcarje.

Letos se je dična »Družba sv. Mohorja« izvanredno požurila ter je že splošno septembra razposlala mej člene bogate svoje darove, katerih se bode nedvomno vsakdo jako razveselil.

Žal, da je romalo letos v svet, mej slovensko ljudstvo precej manj knjig, nego druga leta. Žal, da se je armada pod mogočnim praporom »Družbe sv. Mohorja« zmanjšala, da se je skrčilo število členov. Lani je štela družba 78.596 udov, letos pa jih ima 76.110, torej kar 2486 manj. Ne samo, da družba ni napredovala, kar bi bil gotovo pričakoval vsakdo, temveč celo nazadovala je.

Kje je temu iskati vzroka? Ali res v bednem stanju ter v raznih vremenskih nezgodah, ki uničujejo pičle pridelke našega kmeta ter ga silijo, da porabi še tisti bori goldinarček, kateri je bil doslej namenjen Mohorjevi družbi, za drugo, še bolj potrebno? Ne, ne, slabe gmotne razmere niso krive, da je storila družba tako velik korak nazaj, v temo. Vzroka je iskati drugod! Naša duhovščina zapušča čim dalje bolj cerkve in oltar ter je osredotočila vse svoje delovanje v konsumnih društvih, se peha po voliščih ter ima polne roke dela s hujskanjem ljudstva. To dejstvo je vzrok, da »Družba sv. Mohorja« propada, da se krči nje število. »Požrtvovalni« in »neutrudni« poverjeniki

ne utegnejo več baviti se z nabiranjem členov, oni ne morejo in ne marajo več delati za to prekorsno, slovenskemu narodu tako potrebno družbo. Kdo bo pa potem agitiral, hujskal in podpihaval ljudstvo proti sovražnim liberalcem?

Naša fanatizovana duhovščina se morda še celo veseli tega nazadovanja, saj mora in hoče ohraniti ljudstvo nevedno in neumno, sicer se ji ta narod izneveri. Kultura je najhujši sovrag klerikalcev. Zato pa ne marajo skrbeti za kulturno prosveto ter za duševni napredek našega ljudstva in ne marajo mu širiti obzorja. Škof izdaja pastirske liste za volitve, a prepotrebne »Družbe sv. Mohorja« se ne spomni nikdar. Od kraja do kraja hodi kakor Peter amienski ter pregovarja, sili volilce, da se uklonijo njegovim zahtevam, in žveplo in pekel kliče na one, ki ga ne slušajo. Kaj čudo potem, da ne preostaja časa niti njemu niti njegovim služabnikom, da bi delovali še za kaj drugega, kar bi pa bilo zares koristno in bi prinašalo lepe sadove? Zato se število členov krči. No, čim manj členov, tem več tepcev in analfabetov, kar je za klerikalce velika pridobitev.

Kakor vedno, se je potrudila tudi letos »Družba sv. Mohorja«, da ustreže kolikor možno svojim članom ter jim poda mnogo zabavnega in poučnega čtiva.

»Koledar« obsega poleg običajnega imenika udov lepo število pesmij in povestij, katere bo naše ljudstvo vsekakor z največjim veseljem sprejelo. Škoda le, da se večina sotrudnikov »Družbe sv. Mohorja« nikakor ne more ali noče ubraniti neslanega ter šablonskega pridiganja, ki naj bi s silo delovalo na srce in um našega kmeta. A prav zato, ker je namen teh povestic preveč odkrit in jasen, ker pisatelj ne dopušča čitalcu, da bi sklepal ter izvajal posledice sam, ker kar mrgoli banalnih, pobožnih in poučnih rekov, ki čisto zatró naravnih razvitek dejanja, prav zato čestokrat pisatelj menda ne doseže istega, kar je nameraval. Večno in vedno jednako pridiganje mora človeka utruditi ter mu skaliti veselje do čitanja. Zato tudi jako dvomim, da bi segalo do srca ter tako dosegalo svoj namen.

Zanimivo je sestavljen v »Koledarju« »Razgled po svetu«, ki bi bil lahko malo obširnejši. Naše ljudstvo nima prilike, čitati mnogo časopisov; zato bi ne škodovalo, ko bi moglo izvedeti vsaj najvažnejše dogodke, ki so se vršili tekom leta po svetu, iz »Koledarja«.

Tudi se nam ne zdi umestno, tako — rekli bi — strastno napadati pravoslavno vero in nje duhovništvo. Pravoslavni duhovnik je pravi oče in brat ljudstva, saj skrbi zanj, živi in trpi z njim.

tično falango bilo je nemogoče. Odstopiti smo nameravali od volitve, le g. dr. Majaron nas je pregovoril, da smo šli še v boj. In v tem zares divjem boju izgubili smo samo štiri volilce, devet jih ni prišlo popoldan volit, ker niso bili obveščeni, in jeden je oddal napačen listek. Sedaj pa se je zgodil največji škandal celega dne, socialni demokrati so javno agitirali za dekana. Propadli kandidat Rinaldo je javno kazal svoj listek z imenom Arko, in hotel je pisati tudi našim volilem glasovnice. Da je to gola resnica, o tem govore številke jasno dovolj. Popoldan je dobil Arko 125 glasov, Rinaldo 33. Popoldan je dobil Arko vseh svojih 125, Rinaldovih 32 in 4, katere so vzeli nam. Jeden sam volilec je oddal tudi popoldan svoj glas Rinaldu, vse drugo je šlo jednoglasno v boj za dekana. Toda zmaga, katera je bila po volitvah razglašena, napravila je na premagalce nepopisljivo žalosten utis. V svesti si velike sramote, so se kar hipoma poskrili. Le nekoliko se jih je upalo na cesto, mej njimi znani Goli, kateri je javno kričal: »Živio, socialnodemokratski zmaj je uničen«. Naša stranka pa je smela ponosno gledati vsakemu v oči, kajti če, tudi je nas za enkrat umazana koalicija premagala, v svesti smo si bili, da imamo za seboj moč, kateri vedo, da so padli častno v boju za pravice svojega stanu. Zagotovimo pa vse zmagovalce, da bodo obžalovali, da so dali svoj glas črnemu nazadnjaku, da bodo preklinjali korak, s katerim so padli v tako globoko brezdnost, iz katerega jih bode morala vleči zopet le liberalna moč.

V Ljubljani, 14. oktobra. Državni zbor.

Ta teden se snide državni zbor, ki je imel pet mesecev dolge počitnice. Minolo zasedanje je bilo plodonosno, in dr. Koerber je mogel zaključiti ga z zavestjo, da je dognal celo vrsto velikih in dalekosežnih gospodarskih nalog. V minolem zasedanju državnega zbora je vladal mir in red, toda v bodoče bržčas miru ne bo, Vlada nima ničesar več dati, pač pa mnogo zahtevati. Državni zbor se mora iznova lotiti nagodbe, ki je podrla na tla že štiri ministrstva. Pred štirimi leti je nastala pod Badenijem prva kriza radi nagodbe in Bilinski je takrat prvokrat v proračunskem odseku grozil s § 14., ki je poslej opravljal delo, katerega parlament ni hotel opravljati. Sedaj pa bo moral rešiti neodločljivo nalogo; trgovinske pogodbe potekajo. Brez carinskega tarifa ni trgovinskih pogodb. Carinska zveza pa se more skleniti le v parlamentu, kajti s § 14. je ni možno uvesti. Zato pa se bližajo kabinetu hudi časi, in Koerber bo moral sedaj šele pokazati, da je res moč, ki zna dognati tudi naloge, ki so zlomile vrat že štirim ministrstvom. Bodoče zasedanje parlamenta bode vsekakor jako važno in zanimivo.

On je naroden, poteza se navdušeno in požrtvovalno za narodove pravice; in dasi je manj izomikan ter ne živi v tako dobrih razmerah, kakor naše duhovništvo, vendar ni očiten sovražnik nikakih kulturnih naprav, kakor se to dogaja pri nas.

Lepi bi bili črtici dra. Josipa Vošnjaka »Blagor mirnim«, da nista pisani v tistem preklicanem pridigarskem tonu in ko bi obsezali malo manj »zlatih resnic«.

Isto velja tudi o Podgoričanovi sliki »Naša dekleta«, ki se odlikuje po živahnem dialogu, a je tu in tam dokaj pretirana, skoro neverjetna. Da se dekleta rada lepo oblačijo, da so nečimerna, to je resnično, a da bi begala od hiše, ker ne dobe novega krila, da bi se radi tega vedla proti starišem tako okrutno, to se mi zdi malo neverjetno.

Najlepši sta brezdomno črtici našega znanega ter priljubljenega beletrista, Fr. Ks. Meškota, »Zadnji večer« in »Poljančev Cencek«. Snov nikakor ni nova, a porabljena je jako srečno; v povesticah je toliko naravnega in svežega življenja, vse se tako jednostavno in lepo razvija, da se morata človeku priljubiti. Zlasti »Poljančev Cencek« je prav ljubko orisan.

Tudi slika Ive Trošta »Odveč« sega človeku do srca, dasi je snov že jako obrabljena. Odlikuje se tudi po lepem jeziku. (Konec prih.)

Minister Rezek.

Zaupni možje praškega okraja Smičov in Karla so ponudili ministru dra. Rezku mandat pokojnega državnega poslanca dra. Kaizla v znak posebnega zaupanja. Dr. Rezek pa je odlikovalno ponudbo odklonil s prijaznim pismom, češ, da kot člen uradniškega ministrstva mandata umrlega prijatelja ne more sprejeti. Končno se je sahalil zaupnim možem za odlikujoče zaupanje. »To zaupanje« — piše Rezek — »mi dela posebno veselje ter me bo iznova in močno bodrilo, da posvečam vse svoje moči zveto in odkrito interesom svojega naroda.« Nadomestna volitev v smičovskem okraju se vrši že 21. t. m., a kandidat do sobote še ni bil določen.

Vojna v Južni Afriki.

Angleški vojni minister Brodrick je pisal nekemu poslancu, da imajo sedaj Angleži v Južni Afriki 200.000 mož in 450 topov; več kot 100.000 mož pa se jih vežba doma. Zategadelj je možno angleško armado na bojišču še izdatno pomnožiti. Vsak mesec se pošlje v Južno Afriko okoli 10.000 konj. V Kitchenerjevo delovanje se vlada ne vtika, ker uživa sedanji nadpoveljnik popolno zaupanje. Vlada hoče vojno naglo končati, zato bo zahtevala, da prinese država še nove žrtve. Brodrick je torej pisal jako samozavestno, toda angleška javnost mu ne verjame nič drugega, kakor da bo treba še nekaj milijonov za vojne svrhe in da se davki še povišajo. Iz Dundeeja poročajo, da se je vršil vso prejšnjo nedeljo boj z 2000 možmi Bothe. Buri so končno boj pretrgali ter odšli v severni smeri čez Bavidas-Kloof-River. Vojno stanje v Kaplandiji se je še razširilo na druge okraje. Senzacionalno vest pa je poslal Kitchener 12. t. m. v London; poroča namreč, da so kolone generala Frencha ujele komandanta Scheepersa. Dne 11. t. m. je bil burski komandant Lotter v Middelburgu usmrčen. V Vryburgu so obesili dva mlada Bura, mnogo Burov je obsojenih na dolgotrajno ječo.

Dopisi.

Z Grma pri Novem mestu,

V cenjenem vašem listu z dne 27. sept. t. l. št. 222. objavlja gospod Leopold Benčina iz Starega trga pri Ložu kakor nekdanji štipendovani učenec deželne kmetijske šole na Grmu in kakor poznejši bivši računski podčastnik v 15. pionirskem bataljonu v Klosterneuburgu dopis, kateri zahteva pojasnila od strani podpisane vodstva. Pred vsemi ni resnično, da se, predno se šolsko leto na tukajšnji deželni kmetijski šoli prične, učenci z raznimi obljubami v zavod vabijo, kajti vse, kar se stori, je to, da veleslavni deželni odbor, ne vodstvo, vsako leto po časnikih objavi razpis prostih deželnih štipendij, ter prostih mest plačujočih učencev, kateremu razpisu še pristavlja, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe. Ta pristavek pa pač ni smatrati za obljubo veleslavnega deželnega odbora, marveč je le naravna posledica sledečega dejstva. Leta 1895. in 1896. objavili so vsi avstrijski nemški kmetijski časniki, med temi tudi »Land- und Forstwirtschaftliche Unterrichtszeitung«, katero ureduje vsled naročila c. kr. poljedelskega ministrstva ministerialni tajnik gospod Friedrich pl. Zimmerauer, to-le odredbo: »Laut Verordnung des k. u. k. Reichskriegsministeriums vom 22. Juli 1895. Z. 4643, können Soldaten, welche mit guten Erfolg eine landwirtschaftliche Schule absolvirt haben, und auf eigenem oder dem Grunde ihrer Eltern sich beschäftigen werden, nach ordentlicher Ausbildung, und mit Rücksicht auf ihr gutes Verhalten, nach dem zweiten Jahre beurlaubt werden.«

Podpisano vodstvo je za svojo dolžnost smatralo, veleslavni deželni odbor na to odredbo opozoriti, ter istemu predlagati, da pri razpisu deželnih ustanov in prostih mest plačujočih učencev, občinstvo na njo opozori, kar se je od leta 1896 naprej tudi vsako leto zgodilo. Ravno tako, kakor se to godi vsako leto pri razpisu pričetka poduka na tukajšnji grmski kmetijski šoli, godi se isto tudi pri razpisu pričetka pouka na vseh družih enakih šolah. Tako zamore g. L. Benčina v

letošnji »Weinlaub« št. 30. z dne 28. julija čitati razpis nižjeavstrijskega dež. odbora o pričetku pouka na deželni poljedelski, sadjarski in vinarški šoli v Feldsbergu, kateri se takole končuje: »Die Absolventen der Lehranstalt geniessen die Begünstigung der vorzeitigen dauernden Beurlaubung von der militärischen Präsenzdienstpflicht im Sinne des Erlasses des k. u. k. Reichskriegsministeriums vom 22. Juli 1895. Z. 4643« Gospod L. Benčina more jednako objaviti tudi v letošnji 71. št. časnika »Wiener Landwirtschaftliche Zeitung iz dne 4. septembra čitati, v kateri vodstvo nižjeavstrijske poljedelske šole v Edthofu pričetek novega šolskega leta naznanja. Ta objava končuje se takole: »Die Absolventen geniessen nach dem Erlasse des k. u. k. Ministeriums für Landesvertheidigung vom 3. December 1898. Z. 30-776/6086 bedingungsweise das Recht der vorzeitigen Beurlaubung aus dem Präsenzdienst«. Da se številke te objave ne ujemajo s številkami objave Feldsberške šole v »Weinlaube«, temu vzrok je to, ker je šola v Edthofu le enoletna, in enoletnim kmetijskim šolam pedelilo se je v govoru stoječo prednost pozneje kakor dvoletnim.

Kar store torej ob pričetku pouka deželni odbori, oziroma vodstva družih kmetijskih šol v Avstriji, dovoljeno bode pač tudi veleslavnemu deželnemu odboru v Ljubljani storiti, ne da bi se vsled tega le približno **opravičeno** trditi moglo, da se vabijo učenci z raznimi obljubami v zavod na Grm. Že celo pa se ni mogel g. L. Benčina s to objavo v šolo na Grm vabljenega čutiti, dasi ravno se izjavlja v svojem dopisu, da je več ali manj uplivalo na njegove roditelje in na njega trditev vodstva (?), da učenci, ki absolvirajo z dobrim uspehom ta zavod imajo prednost pred drugimi pri vojaki, in da služijo le dve leti; kajti gosp. L. Benčina vstopil je v šolo na Grmu dne 3. novembra leta 1893, odredba visokega c. in k. vojniškega ministrstva št. 4643 pa se datira šele z 22. julija leta 1895.

Da se pa ta odredba od vojaških oblastnij po svoje tolmači, to je, da se pri jednem zapoveljništvu bivšemu učencem kmetijskih šol na podlagi iste ugoti, med tem ko se pri drugem na njo nič ozira ne jemlje; to je. žalibog, dejstvo, katero je podpisano vodstvo ravno tako dobro poznato, kakor vodstvom vseh družih enakih šol. Zato vložila so na predlog vodstva nižje češke kmetijske šole v Češki lipi (Böhmisch-Laipa) vsa vodstva avstrijskih nižjih kmetijskih šol v državnemu zboru zadnjega zasedanja, popolnoma utemeljeno prošnjo, v kateri se prosi osnovev državne postave, po kateri naj bi uživali vsi učenci nižjih kmetijskih šol, kateri so šolo z dobrem uspehom dovršili, brez pogojn o pravico do le dvoletnega vojaškega prezentnega službovanja. Kak uspeh bode ta prošnja imela, to se še ne ve, ker ni še v razpravo prišla. Iz tega pojasnila biti mora občinstvu jasno, v koliko je opravičeno očitjanje g. Benčine, s katerim svoj dopis takole-le končuje: To poročam zato, da se stvar zjasni in da morda še kdo drugi ne bo v nadi vsled te reklame vodstva na Grmu šel k vojakom v službo na dve leti, služiti pa bo moral, kakor jaz in drugi cela tri leta. Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu dne 1. oktobra 1901.

R. Dolenc,
vodja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. oktobra.

— **Občinski svet ljubljanski** ima jutri v torek, 15. oktobra ob petih popoldne sejo. Na dnevnem redu so naznanila predsedstva in poročila: O volitvi novega upravnega odbora mestne hranilnice, o intimatu c. kr. upravnega sodišča na Dunaju v zadevi pritožbe Alojzija Dzimskega in tovarišev proti veljavnosti letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet; o razsodbi istega sodišča v preporni zadevi mestne občine z Josipinovo Selanovo, posestnico na Starem trgu; o škontraciji mestne blagajne dne 14. septembra; o prošnji dveh požarnih čuvajev za prispevek k nabavi kuriva; o ponudbi Josipa in Štefana Pogačnika za nakup stavbišča

na mestu nekdanje in civilne bolnice; o prošnji najemnika Jerneja Matevžeta za delni popust najemnine od kopeli v Kolesiji; o prošnji »Društva za napravo in vzdrževanje dijaškega doma na dunajski višji gospodarski šoli« za podporo; o prizivu Jerneja Jeleniča, proti odloku radi naprave ograje na Zaloški cesti; o prošnji mestnega tlakarja Tomaža Starina za zvišanje jednotne cene za tlakovanje z okroglim savskim kamenjem; o nasvetu mestnega magistrata radi nakupa stavbišča ob vogalu Sodnijskih in Cigaletovih ulic; o nasvetu mestnega magistrata, da se izposluje nedostatek 700 kron za nabavo še jednega stroja za izpraznjevanje jam; o preložitvi mestnega skladišča iz Dalmatinovih ulic v notranjo jamo; o prošnji Ivane pl. Zhubrove za priplačilo k računu o oddaji lesa za temelje cesar Franc Jožefovega mostu; o dovolitvi običajnih dotacij za novo III. mestno deško petrazrednico; o prošnji Karoline Zehrerjeve, za povišanje renumeracije; o prošnji mestnega vrtnarja za dovolitev izrednega kredita za nakup posod in rastlin za meštne nasade; o zgradbi male hišice nad vodom v vodovodni reservoir v podturnskem gozdu; o prošnji prebivalcev ob Resljevi cesti, da bi se po tej progri zgradila električna železnica; o magistratovem dopisu glede investovane glavnice in o zadevi pridobitve prometne glavnice za mestno elektrarno; o nakupu hiš Pohlovkine ustanove v Krakovem; občinskega svetnika Franca Žužka samostalni predlog, naj bi mestna občina hodnike pred novimi hišami prevzemala še le po preteku dveh let; poročila o oddaji službe knjigovodskega asistenta; o prošnji neke zdravniške sirote, da bi smela še dalje uživati miloščino; o prošnji nekega magistratnega uradnika za nagrado; o prošnji dveh hišnih posestnikov za dovoljenje 3% posojila; o podaljšanju užitninskega zakupa.

— Socialnih demokratov shod v Zagorju.

Včeraj ob treh popoldne zborovali so socialci Zagorski v prostorni Müllerjevi gostilni. Na dnevnem redu so imeli starostno preskrbo onemoglih delavcev, njihovih vdov in sirot, kot drugo točko pa deželnozborsko volitev v Idriji. K shodu bila sta vabljena tudi dr. Šusteršič in dr. Tavčar. Prvi je svojo odsotnost opravičil s tem, da se ravno na Dunaj odpravlja in da ima radi tega čez glavo opraviti. Dr. Tavčar pa se je zborovanja udeležil. Takoj ob dveh so se napolnili Müllerjevi prostori, a bili so pretesni, tako, da je mnogo delavcev in delavk moralo pri vratih in oknih poslušati. Najboljši vtis provzročuje v resnici vzorno obnašanje udeležencev. Shod je trajal od dveh do petih, a ves čas so stali poslušalci kot zid na mestu. Niti najmanjšega nereda ni bilo, ne pehanja, ne kakih surovih klicev, še celo pohvala, katero so dajali svojemu govorniku, bila je tiha in mirna, dasi je takoj prvi hip videti bilo, da ima sodrug Čobal s svojo logiko — in kolikokrat bi se ta logika brez težave izpodnesti dala! — zborujočo množico isto v svojih rokah. O obeh točkah bil je Čobal poročevalec. Pri prvi točki je razvijal že znane argumente, na kar je bila isto tako znana resolucija na državni zbor sprejeta. Razprave pri ti točki ni bilo, ker je občinstvo prej kot ne težko čakalo druge točke. Tudi tu je bil, kakor že povedano, poročevalec gospod Čobal, ki je iskal glavno moč v tem, da je strastno napadal narodno-napredno stranko — prav po receptu »Rdečega praporja« — dočim je klerikalno stranko s kratkimi besedami odpravil. Kako je torej prišlo, da so idrijski socialisti pri deželnozborski volitvi morali tako postopati, kakor so postopali? Najprej je narodno-napredna stranka sploh taka, da po Čobalovem mnenju socialistična stranka nikdar ž njo iti ne more. Napredni slovenski stranki očita, da je sedanjega škofa z lakajsko servilnostjo sprejela ob njegovem dohodu v Ljubljano, da je kovala s klerikalci znano »slog« in da svoj čas »Delavca« v svoji tiskarni tiskati ni hotela. Na drugo stran so pa tudi lokalne razmere v Idriji po krivdi liberalcev tako zavržene, da vsled tega socialci niso mogli glasovati za dr. Majarona. V tem pogledu navaja postopanje naprednjakov pri tisti priliki, ko so socialno-demokratske stranke prepečeli štrajk v Idriji, potem postopanje

naprednjakov proti delavskemu konsumnemu društvu. Istotako graja pisavo »Jednakopravnosti«, ter še omenja, da so liberalci pred volitvijo socialno demokratične volilce pitali s capini, raztrganci itd. Dr. Tavčar, kojega so delavci z isto pazljivostjo poslušali, kakor poročevalca, omenja najprej, da je prišel danes v sredo zagorskega delavstva kot gost, a ne kot nasprotnik, in da ni prišel iskat kakih preprirov, pač pa dotike, ker ima še vedno tisto prepričanje, katero je razvijal pri svoji državnozbornski kandidaturi, da imajo namreč vse v deželi obstoječe svobodomiselnosti stranke stopiti v nekako dotiko, ako naj se uspešno pobija reakcija. Da se da narodno-napredni stranki mnogo očitati, tega si je tudi govornik zvest; sprejem knezoškofa ljubljanskega in pa sklepanje znane »sprave«, bili sta dve oslariji, za koje pa so bolj odgovorne posamezne osebe nego pa stranka. Tudi je res »Narodna tiskarna« odklonila tiskanje »Delavca«, ali dandanes bi ga prej kot ne več ne odklonila, ker se v tem pogledu ne nahaja več na malenkostnem prvotnem svojem stališču. Da so morda tudi lokalne razmere v Idriji ti ali oni zakrivili, je mogoče, docela neverjetno pa se govorniku zdi, da bi se bili idrijski naprednjaki tako daleč spozabili, da bi bili delavce volilce z navedenimi psokami od sebe odpravili. Če se je pa kaj takega zgodilo, morala bi to tudi naša stranka najostreje obsoditi. Vse to, kar je navel sodrug Čobal, bi končno opravičevalo socialno-demokratično stranko v Idriji, če se je volitve zdržala, nikakor pa ne opravičuje glasovanje na korist klerikalcem, ki so socialnodemokratični stranki strupenejši nasprotniki, nego — kakor pravi Kristan — onemogli in v agoniji ležeči liberalci. V Idriji se je kršilo načelo znane Bebelove resolucije, ki je bila na shodu v Mogunciji z veliko večino sprejeta. Tega kršenja danes g. Čobal ni mogel opravičiti, ker se sploh opravičiti ne more. V drugem pa je najbolje, če se čez idrijsko epizodo zagrne plašč pozabljivosti. Socialno demokratični stranki ta epizoda ne služi v čast, če tudi se lahko pripozna, da je napredna stranka v Idriji to ali ono zagrešila. Slovenski narod je dandanes podoban človeku, ki je obložen z verigami. Noge ima vkovane v verige, roke istotako, in še celo okrog vrata ima tako težke verige, da mu dostikrat poide sapa. »In sedaj ste pa ravno vi socialni demokratje, ki zahtevate, da naj naš narod pleza po dolgi in vitki lati vašega programa? Kako naj pleza, ko je ukovan v farške verige, da se sploh ganiti ne more? Glavni smoter naše stranke je odprava teh verig: v ta namen se naša stranka poštono in uspešno trudi. Socialno-demokratična stranka pa naj drži s tistimi, ki niso za odpravo, nego za pomnožitev verig? Da bi bila taka vaša taktika neumna, nelogična in nezdrava, tega mi pač ni treba razvijati!« Govor dr. Tavčarjev bil je s pohvalno sprejet. Odgovarjala sta nekoliko Čobal in predsednik shoda, na kar se je zborovanje mirno in dostojno zaključilo.

— **Fiat iustitia . . .** Iz Belokrajine se nam piše: Javna tajnost je, da je bil dragatuški župnik kaznovan radi težke telesne poškodbe. Po zakonu morajo se učne osebe, ki so celo samo v preiskavi že radi kakega hudodelstva, od šolskega pouka suspendirati. Stavimo tedaj vprašanje na prizadete šolske oblasti: Na temelju katerega paragrafa se dopušča napominanemu župniku še izvrševati pouk na javni šoli in na podlagi katerega zakona se ž njim ravna drugače, kakor bi se z drugimi javnimi učiteljskimi osobami storilo? To je vendar škandal, da se radi hudodelstva obsojeni učni moči dovoli še pouk v javni šoli, zlasti še ker so se čule druga pravnost skrajno žaljiva dejstva. Zakon bi pač moral biti za vse jednak. Pripomnimo še, da je ta plemenita duša tudi se udeležila volitve v deželni zbor, kar je bilo proti postavno. Če pojde tako naprej, postali bodo ti blagoslovljeni pošteni in bolj arogantni in drzni, vedoč, da se zakon proti njim ne uporablja. Videant consules e. t. c.

— **Upravitelj tržaške škofije,** lahonski prošt Petronio, je že začel kazati svoje kremplje. Odstranil je iz Trsta župnika Ellnerja, moravskega Čeha, katerega je bil rajni škof Šterk imenoval

voditeljem škofjskega konvikta in ki je tudi opravljal službo kateheta na tržaški realki. »Tagospost« pravi, da je bil Ellner »slovanski agitator«.

— **Slovensko gledališče.** Jutri, v torek se bo igrala najboljša češka drama iz novejša dobe: »Maryša (Mina), katero sta spisala brata Mrštika. Ta drama iz kmetijskega življenja Moravanov se igra z največjimi uspehi po vseh čeških odrih. V naslovni vlogi nastopi gđ. Zdenka Terševa, ki je igrala Maryšo v češkem jeziku že 18krat s popolnim uspehom. Poleg nje igrajo velike vloge g. rež. Dobrovolsky, gosp. rež. Verovšek in g. Deyl. Drama je pripravljena najskrbnejše ter nastopijo v njej vse naše prve igralske moči.

— **Rakteljeva slavnost.** Ker se je oglašilo že dosedaj toliko število udeležencev k slavnostnemu večeru, da nimajo prostora v mali dvorani »Narodnega doma«, vršilo se bo slavlje v areni. Poleg petja bo koncertovala tudi mestna godba. Eventuelne pismene in brzojavne čestitke naj se pošljejo v sredo na večer v »Narodni dom«.

— **Veliki koncert kompletne meščanske godbe,** ki ga je priredila včeraj zvečer v »Sokolovi« dvorani, je bil najsijajnejši dokaz, da se je po marljivem, trudapolnem prizadevanju odbora posrečilo, godbo pod vodstvom kapelnika g. Beniška dovesti do take stopnje, da je kos izvajati tudi skladbe, kakor so bile na včerajšnjem bogatem vsprejemu. Odbor se ni ustrašil stroškov ter je popolnil godbo z novimi dobrimi močmi, ter jo hoče na tej stopnji tudi vzdržati, ako bodo njegove prizadevanja našla pri merodajnih faktorjih odziv in potrebno podporo. Tudi najtežavnejše točke, kakor Napravnikova ouvertura »Vlasta«, krasna velika fantazija iz Massenetove opere »Herodias«, ouvertura Thomasove opere »Raymond«, triumfalna korračnica iz starejše Gounodove opere »Sabska kraljica« in druge, je godba svirala pod krepkim vodstvom kapelnika Beniška tako precizno in dovršeno, da je bilo glasno in navdušeno priznanje občinstva popolnoma opravičeno in zaslužno. Odbor za vzdrževanje meščanske godbe in njeni člani s kapelnikom na čelu so včeraj sijajno pokazali, da so se resno trudili, podati občinstvu kaj dovršenega, da morejo z uspehom konkurirati tudi z vojaško godbo. Storili so v polni meri svojo dolžnost in prava sramota, a tudi škoda za kulturno stališče naše bi bilo če bi se vsled malomarnosti ali napačno razumljene štedljivosti merodajnih faktorjev, katerih dolžnost je, s težkim trudom organizirano godbo podpirati, morala ista potisniti z dosežene sedanje stopnje nazaj ali celo prenehati. To se ne sme nikakor zgoditi. O tem se je menda vsakdo lahko preveril včeraj. Koncert je bil dobro obiskan, vendar pa smo pogrešali marsikoga, katerega smo za gotovo mislili videti včeraj. Upajmo, da vsi, kar jih včeraj ni bilo navzočih, ne zamude, pri prvi priliki preveriti se o tem, da smo pisali le resnico, ko smo zaslužno pohvalo izrekli vrli naši meščanski godbi.

— **Samomor vojaka.** Včeraj popoldne okoli 4 ure je našel realec Vilko Minkuš v gozdu na Golovcu nad vojaškim streliščem mrtveca v vojaški obleki. Vilko Minkuš je zbežal domov, kjer pa je še-le okoli 1/7 ure zvečer povedal svojemu očetu, kar je videl na Golovcu. Oče je to naznanil vojaški oblasti in ta je poslala potem takoj na lice mesta komisijo, ko je konstatovala, da je mrtvec računski narednik Karl Starkel od 17. pešpolka. Samomorilec je držal revolver v roki. Ustrelil se je v levo senco in je bil takoj mrtev. V soboto zjutraj je bil še v pisarni, potem pa je odšel in se ni več vrnil. Kaj ga je napotilo, da si je sam končal življenje ni znano in se le razno domneva. Bil je star 25 let, rojen v Mariboru in pristojen v Krško. Truplo so še ponoči prepeljali v mrtvašnico.

— **Konji so se splašili.** V soboto popoldne peljal je Grobelnikov hlapec Franc Juršič čez Cesarja Franca Jožefa most s konji blago na kolodvor. Nasproti mu je pridirjal neznan voznik, ki je zadel ob konje in jih splašil. Konji so dirjali po Resljevi cesti na južni kolodvor in od tod po kolodvorskih ulicah

čez Marijni trg v Špitalske ulice, kjer so na vogalu zavili na trg Pred Škofijo in na ovinku padli in se na sprednjih nogah poškodovali. Hlapec Franc Juršič in trgovski pomočnik Mijo pl. Delanski sta bila že popred padla z voza, ne da bi se bila kaj poškodovala.

— **Skupaj trčila sta v soboto popoldne na vogalu Predilnih in Kolodvorskih ulic s svojima vozovoma hlapec Ivan Kozman in Ignac Kos. Voz prvega je bil poškodovan.**

— **Mlad tat.** Policija je zaprla v soboto 12letnega Jakoba Kopača, sina iz ljubljanskega mesta izgnanega Jožefa Kopača, ker je spojemu gospodarju Mihaelu Dimniku v Jaršah ukradel črevlje in nekaj denarja in potem pobegnul.

— **Mačke je kradel** delavec G. R. ključarskemu mojstru Ivanu Smoletu v Malih čolnarskih ulicah. Nič manj kakor šest maček mu je vzel, jih vdrl in pojedel.

— **Fantje sem, dekleta noter!** je upil godec I. I. v Kodrovi gostilni na Radeckega cesti, ko je šla procesija za sveto leto mimo in je igral harmonike, dasi mu je to gostilničarka branila. Nastal je vsled tega prepir, ki se je končal s tem, da so godca in njegovo ženo, ki se je nekaj vmes vtikala, posadili gostje na zrak.

— **Tatvina.** Lampertovemu hlapcu v Kolodvorskih ulicah št. 31 je bila iz zaklenjene sobe ukradena srebrna ura s srebrno verižico, na kateri sta bila srebrni ključek in star tolar kot obesek.

— **Iz blaznice na Studencu** je ušla v soboto popoldne gospodična M. C. Bila je v mestu prijeta in odpeljana nazaj na Studenec.

— **Pogreša se** od 27. septembra t. l. 12letna deklica Frančiška Bernota, poprej stanujoča pri materi v Bohoričevih ulicah št. 28. Spozna se jo prav lahko po tem, da jej stojita zoba-podočnika močno naprej.

— **Dve kravi sta počili.** Posestnik Ivan Šuster na Poljski cesti je poslal včeraj svoji dve kravi past na deteljišče. Kravi je napelo in sta počili.

— **Izguljena reči.** Na poti od šolskega drevoreda do stolne cerkve je izgubila neka delavka denarnico z denarjem in z dvema zlatima prstanoma. — Šivilja I. P. je izgubila v mestu srebrno žensko uro s srebrno verižico.

— **Osem dni v kanalu** je preživela raca Jagrovih dedičev. Pred osmimi dnevi je bila izginila. Šla je skoz dvoriščni kanal v glavni cestni kanal na sv. Petra cesti. Včeraj so pri odprtini kanala slišali njeno živkanje, odprli kanal in jo potegnili ven.

— **Pijana jezdeca.** Včeraj popoldne sta po Poljanah se na konjih producirala dva vojaka. Jeden je bil tako pijan, da je trikrat s konja padel.

— **Pijan fijakar.** Včeraj popoldne je po Kolodvorskih ulicah prevozniki hlapec I. M. podil svojega konja tako, da so se ljudje komaj izogibali. Bil je tako pijan, da je s kozla padel. Konj je dirjal sam naprej. Pred Štrukeljevim hotelom ga je ustavil in prijel Valentin Sitar. Voz in konja so odpeljali domov, pijanega fijakarja pa v »špekhamro«.

— **Nezgoda pijanca.** Danes ponoči se je po Židovskih ulicah guncal neki prav debeli pijanec. Zgubil je ravnotežje in padel. Vino ia debelost sta ga držala pri tleh, da ni mogel več ustati. Prišli so štirje možje, da so ga dvignili in spravili domov. Pijanček se je tudi pobil.

— **Zaroka cesarskih rodbin.** Nadvojvodinja Elizabeta Marija, jedina hčerka rajnega prestolonaslednika Rudolfa in bivše nadvojvodinje Štefanije, sedanje grofice Lonyay, se zaroči z ulanski nadporočnikom princem Otonom Windischgraetzem. Nadvojvodinja je rojena 2. septembra 1883. l., njen ženin pa 7. oktobra 1873. Princ Oton Windischgraetz je sin bivšega gorenjskega poslanca, na Bledu bivajočega princa Ernesta Windischgraetza, ki je bil te dni imenovan tajnim svetnikom, in netjak v Hasbergu pri Planini bivajočega kneza Hugona Windischgretza. — Ob enem s to vestjo je prišla še druga v javnost, ki pa se je izkazala kot neresnična. »Pesti Naplo« trdi, da se hoče bivša nadvojvodinja Štefanija ločiti od svojega moža. To ni resnično,

pač pa je resnično, da se hoče grof in grofica Lonyay preseliti na Angleško, ker je kralj Edvard obljubil, pripoznati grofici časti in naslov kraljevske princezinje, dasi se njen oče belgijski kralj temu upira.

* **Bonaventura je kriv!** Pariški »Temps« prijavlja hrupno novino. V torek je naznanil brzojavko, datovano od 7. oktobra, katera se glasi: »Knez nadškof praški je odrekel blagoslovljenje novega mosta cesarja Fran Josipa, katero se je obhajalo včeraj v glavnem slovenskem mestu. Vzrok tega se navaja, da nadškof ni hotel sprejeti pogoja vlade, ki je meril na to, da del svojega govora pri blagoslovljenju izpregovori po nemško. Ta slučaj je napravil na Dunaju ogromno ogorčenje.« — »Temps« je zmešal Ljubljano s Prago in praškega nedolžnega knez nadškofa s knezoškofom ljubljanskim tako mično, da tej brzojavki ni para. — Toda dejstvo je resnično: Bonaventura je vsega tega kriv.

* **Iz slovanskega sveta.** V Lvovu je zmagal pri volitvah kmet Bojko proti ministru Pientaku. — V Krakovu so s standiki složno volili duhovniki škofom Novakom na čelu — žida, dr. Horowitza. — Tolstoj je v brošuri »Polovoj vopros« prvokrat javno izjavil svoje mnenje o Sienkiewiczu in sicer o njegovem romanu »Brez dogme«. Piše ondi: »Včeraj sem čital »Brez dogme«. Jako važno in delikatno je tu opisana ljubezen do žene. Kadar pišejo Francozi o ženi, zabredejo v polnost, Angleži v farizejstvo, Nemci v pretiranost; Sienkiewicz je nedosežno nežnejši. Mislim pa sem si priberilu: treba napisati roman o čisti ljubavi, o takšni, katera ne sme prehajati v mesenost, katera sama je najboljšje sredstvo in branilo zoper poželjivost. Z ženo edino je možno ohraniti čistost, ravno tako kakor jo tudi izgubiti. Treba o tem kaj napisati . . .« — Hrvatske žene ustanovile so svoje glasilo »Domače ognjišče« v svrhu, da se izgajajo v pristnem domačem slovanskem duhu. Izišla je ravnokar druga številka.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 14. oktobra. »Vaterland« javlja, da je Žičkar na nekem shodu naznanil, da se bosta hrvatsko-slovenski in Šusteršičev klub združila v jeden sam klub.

Dunaj 14. oktobra. Ministrski predsednik je obljubil deputaciji dunajske trgovinske zbornice, da se v kratkem oddajo naročila za investicije.

Dunaj 14. oktobra. Povodom zaroke nadvojvodinje Elizabete s princem Windischgraetzom je bil danes v Schönbrunu dvorni diné, katerega se je udeležil tudi cesar.

Dunaj 14. oktobra. Nadvojvoda Fran Salvator, soprog nadvojvodinje Valerije, pride kot brigadir na Dunaj.

Gradec 14. oktobra. V Lipnici so nemški radikalci uprizorili pod vodstvom poslanca Malika veliko demonstracijo proti nemškemu nacionalcem.

Praga 14. oktobra. Tu je bil shod, ki je protestoval zoper postopanje Nemcev pri deželnozbornski volitvi. Pri ti priliki se je pojasnilo, da so Nemci podkupili nad sto Čehov, da se volitve niso udeležili.

Praga 14. oktobra. Po nasvetu dr. Mattuša hočejo Staročehi sprožiti nasvet, naj se kurija veleposestnikov dpravi in nadomesti s kurijo največjih davkoplačevalcev.

Praga 14. oktobra. Govori se, da je Körber obljubil češkemu plemstvu, da na mesto Giovanellija vstopi državni poslanec dr. Metal.

Olomuc 14. oktobra. Shod nemških radikalcev je sklenil pozvati stranko, naj se sedaj z vsjo silo vrže na Moravsko.

Poslano*)

Jaz podpisani imenujem gosp. Ivana Štefeta, odgovornega urednika »Slov. Lista« javno, pred vsem občinstvom, da je navaden slepar.

Prosim g. Štefeta, naj me toži.

Adolf Praček.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

V torek, 15. oktobra 1901.
Noviteta! Prvikrat: Noviteta!
MINA.
(Maryša.)
Narodna igra s petjem v 5 dejanjih. Češki spisala
Al. in V. Mrátk. Režiser Anton Verovšek.
Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec ob 10. uri.
Prihodnja predstava boče v petek, 18. oktobra.
Opera „Carmen“.

Umrli so v Ljubljani:
Dne 10. oktobra: Uršula Tolar, kuharica,
62 let, Florjanske ulice št. 7, spridenje prsne
žleze. — Katarina Ramovš, zasebnica, 64 let,
Marije Terezije cesta št. 12, kostijed.
Dne 12. oktobra: Marija Lorenc, pismono-
ševa vdova, 81 let, Karlovska cesta št. 7, vnetje
kosti.
V deželni bolnici:
Dne 8. oktobra: Matevž Mandeljc, oglarski
pomočnik, 47 let, valed raka.
Dne 9. oktobra: Luka Stajer, glavnikar, 68
let, nahuha.
Dne 10. oktobra: Florijan Stibil, gostaç, 60
let, otrpnjenje srca.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 206-3 m. Srednji srečni tlak 736-0 mm.

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Morje v 24 urah
12.	9. zvečer	735.3	6.6	sr. szahod	jasno	00 mm.
13.	7. zjutraj 2. popol.	736.6 735.6	2.1 13.9	sl. svzhod sl. ssvzh.	megla del. oblak.	00 mm.
14.	9. zvečer 7. zjutraj 2. popol.	736.5 736.8 735.6	7.0 4.1 11.9	sl. jug sr. ssvzh. sl. jug	jasno megla oblačno	00 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 7.3°
in 7.7°, normale: 11.1° in 10.9°.

Dunajska borza
dne 14. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	88.55
Skupni državni dolg v srebru	88.45
Avstrijska zlata renta	118.75
Avstrijska krona renta 4%	95.50
Ogrska zlata renta 4%	118.80
Ogrska krona renta 4%	92.85
Avstro-ogrsko bančne delnice	1633.-
Kreditne delnice	618.50
London vista	238.97 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.25
20 mark	23.45
50 frankov	19.02
Italijanski bankovci	92.60
C. kr. cekini	11.31

Globoko potrtega srca naznanjamo
tužno vest o smrti našega preljubljenega
adoptivnega očeta, oziroma brata in
strica, gospoda
Ivana Globotschnigg-a
tovarnarja in veleposesnika
ki je danes, 12. t. m. ob 11. uri predpol-
dne po kratki in mučni bolezni, previ-
den s tolažili sv. vere, v svojem 80. letu
blaženo v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v pondeljek dne 14. t. m.
popoldne ob 5. uri na mirodvoru v Že-
lezniških.
Sv. zadušne maše se bodo darovale
13. in 14. t. m. v župnijski cerkvi v Že-
lezniških, kakor tudi v stolni cerkvi v
Ljubljani.
Draga ranjega priporočamo v blag
spomin.
Železniki, dne 12. oktobra 1901.
(2248) **Žalujoči ostali.**

Domače priznanje!

**Veleslavna tvrda
Žnidaršič & Valenčič
v Ilir. Bistrici.**

Jaz podpisani vdobival sem testenine
iz raznih tovarn. Šele pred nedavnim ča-
som jel sem si nabavljati proizvode za-
služne Vaše tvrde. Sprevidel sem, da so
Vaše testenine najboljše, kar jih dosedaj
poznam, a tudi občinstvo se jih poslužuje
z največjim zadovoljstvom.
Tem potom dolžan sem izrehati
slavni Vaši tvrdki najiskrenejšo zahvalo
za mi pošiljano blago.
Obenem jih pa vsakemu najtopleje
priporočam.
**Pozivljam tudi vse naše ro-
doljubne trgovce:
Podpirajte našo „Prvo slovensko
tovarno testenin“!**
Ljubljana, 3. mal. srpana 1901.
Andrej Kranjec
trgovec.
(1727-10)

Guberjev vrelec (22-16)
Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda
proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in
kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodaj-
alnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.
HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Pisarja
spretnega, poštenega, sprejme z novim
letom (2204-3)
c. kr. notar v Šoštanjih.
Mlajši (2242-1)

trgovski pomočnik
dobro izvežban v manufakturni stroki,
slovenskega in nemškega jezika zmožen,
se sprejme proti takojšnjemu nastopu pri
Frideriku Hodschar-ju v Kranju.

Specijalna trgovina za kavo
Edmund Kavčič
v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte
priporoča
kavo Santos dobrega okusa po gl. 1.— kilo
" **Nellgherry** aromatično-
krepkega okusa " 1.40 "
" **Piraldy** najfinejšega okusa " 1.60 "
Poštne poslatve po 5 kil franko.
Vsakovrstno **specijalno blago** v najboljši
kakovosti. (12-197)
Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Razpis službe.
Pri mestnem uradu v Idriji odda se z dnem 1. novembra 1901 za-
časna služba
občinskega tajnika
z letno plačo 1200 kron ter 4 petletnicami po 200 kron in prostim stanovanjem, ozi-
roma odškodnino za stanovanje. Prosilci morajo biti popolnoma zmožni slovenskega
in nemškega jezika ter veščji v knjigovodstvu. Prošnje poslati je **do 25. okto-
bra 1901** na mestno županstvo v Idriji.
(2245-1)

Na pol zastonj

se prodaja
I zimska suknja in I poveršnik.
Vpraša naj se na Miklošičevi cesti
št. 36, II. nadstr., desno. (2202-3)

Mlad
trgovski pomočnik
izvežban v trgovini z mešanim blagom,
želi premeniti službo. (2246-1)
Naslov pove upravnitvo »Slov. Nar.«

Nad 20 let obstoječa
trgovina z mešanim blagom
v nekem mestu na najlepšem prostoru
se radi preselitve prodaja. 3
Potrebni kapital od 1500—2000 gl.
Ponudbe pod „Najboljši prostor“
upravnitvu »Slov. Nar.« do konca t. m.
Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda
veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez
Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma-
rijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago,
(direktni voz I in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I in
II. razreda), Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 41 m popoldne
osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri
in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1393)

Dragotin Lapajne,
župan.

Izjava.

Na anoneo »Slov. Narod« z dne
12. oktobra, št. 2231, dajem s tem na
snanje, da sem jaz ubiralec glasovirjev
v glasbenem savodu »Filharmoničnega
društva«, g. K. torej ni upravičen, kakor
takšen anonisirati. Ob moji bolezni ubiral
je on tam nekolikokrat, zdaj pa sem jaz
zopet sam prevzel sleherno ubiranje gla-
sovirjev.

Ferd. Dragatin
ubiralec glasovirjev v »Filharmoničnem
društvu«.
(2243) **Florjanske ulice št. 50.**

Trgovina z železnino „Merkur“
v Celji (2244-1)
išče spretnega
korespondenta
z dovršenim znanjem slovenskega in nem-
škega jezika. Prosilci s strokovnim znan-
jem in večji hrvaščine imajo prednost.
Želi se takojšen ali vsaj skorajšen vstop.

Zaradi selitve se prodaja
250 litrov (2249)
dobrega vina
po jako nizki ceni.
Vpraša naj se takoj v gostilni
„pri znamenji“, Sv. Petra cesta.
Št. 35528. (2232-2)

Razglas.
Zaradi vršecih se poprav
bode Št. Peterski most za
promet z vozovi zaprt od 14.
t. m. počenši.
Mestni magistrat v Ljubljani
dne 9. oktobra 1901.

E. SCHMARDA
oblastveno potrjena
potovalna pisarna
v Ljubljani
Dunajska cesta št. 6 (v Šobrovi hiši).
Izdaja voznih listkov
tu- in inozemskih železnic, in
sicer: listkov za navadne vožnje, za vožnji
tja in nazaj, za okrožna potovanja, priredi
tudi romarske vlake i. t. d.
Izdaja voznih listkov za vse razrede
v Avstriji konces. (1476-6)
francoskega parobroda „Compagnie Géné-
rale Transatlantique“ v Parizu
katerega parobrodi vozijo naravnost brez
prelaganja iz Havra v New-York.

Kleparske pomočnike
samostojne delavce, sprejme
L. M. Ecker
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tesarski pomočniki
(cimpermani)
se sprejmejo proti dobremu plačilu pri
Josipu Lehner-ju
tesarskem mojstru v Ljubljani. (2218-3)

(1236-11)
GRIČAR & MEJAČ
Ljubljana, Prešernove ulice 9

naznanjava najljudneje svojim p. n. odjemalcem, da imava
za prihodnjo zimsko sezono v kon-
fekciji za dame najnovejše modele
v veliki izberi v zalogi in prosiva, da naju v prav mnogem šte-
vilu počasté, zagotavlja najcenejo in najsolidnejo postrežbo.
Ilustrovani ceniki na zahtevo zastonj in poštine prosto.